

Op Stapel 2017-11

10 oktober 2017

In de rubriek Op Stapel geven de collega's van de afdeling Onderwijsorganisatie en -personeel kort toelichting bij ontwerpregelgeving die eerstdaags wordt behandeld in het Vlaams Parlement (decreten) of door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd (besluiten).

De toelichting geeft de stand van zaken weer bij het afsluiten van de onderhandelingen in Sectorcomité X. Definitief uitsluitsel kan uiteraard alleen de tekst geven die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Voor bijkomende inlichtingen kunt u terecht bij:
GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Onderwijsorganisatie en -personeel
Guido Liessens
guido.liessens@g-o.be

Jan Brewée
jan.brewee@g-o.be

U kunt er ook terecht met uw commentaar, opmerkingen, bedenkingen en suggesties bij de toelichting.

In deze aflevering:

- **Niveaudecreet DKO**

Voorontwerp van decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs

Het decreet geeft het DKO het langverwachte niveaudecreet en maakt een einde aan de situatie sedert 1990 waarbij de basisregelgeving verspreid lag over verschillende regelgevende teksten (het decreet betreffende het onderwijs-II en de organisatiebesluiten voor Beeldende kunst en voor Muziek, Woordkunst en Dans).

Het decreet gaat in op 1 september 2018.

We beperken ons in deze toelichting tot een beknopte leidraad bij de lectuur van het decreet.

Het decreet is opgebouwd uit tien hoofdstukken:

- Hoofdstuk I. Inleidende bepalingen
- Hoofdstuk II. Opdracht en finaliteit van het deeltijds kunstonderwijs
- Hoofdstuk III. Structuur van het deeltijds kunstonderwijs
- Hoofdstuk IV. Leerlingen in het deeltijds kunstonderwijs
- Hoofdstuk V. Personeels- en werkingsmiddelen
- Hoofdstuk VI. Inschrijvingsgeld en bijdrageregeling
- Hoofdstuk VII. Erkennings-, financierings- en subsidiëringsvoorwaarden van academies
- Hoofdstuk VIII. Lokale samenwerkingsinitiatieven tussen academies en scholen voor basisonderwijs of secundair onderwijs
- Hoofdstuk IX. Zorgvuldig bestuur
- Hoofdstuk X. Opheffings-, wijzigings-, overgangs- en ingangsbepalingen

Hoofdstuk I. Inleidende bepalingen

Daarin vindt u een definitie van de begrippen die verder in het decreet worden gebruikt. Ze zijn geënt op de begrippen in de andere onderwijsniveaus.

Zo

- wordt de term 'uur-leraar' vervangen door 'lestijd',
- ontvangen afgestudeerde leerlingen in langlopende opleidingen voortaan een 'bewijs van beroepskwalificatie' in plaats van een 'getuigschrift',
- wordt de term 'inrichtende macht' vervangen door 'schoolbestuur',
- wordt 'administratief personeel' 'ondersteunend personeel',
- heet de 'instelling' die het deeltijds kunstonderwijs organiseert, voortaan simpelweg 'academie'

en

- verdwijnen de benamingen wijkafdelingen, lesplaatsen en filialen: er zijn voortaan alleen nog 'vestigingsplaatsen'.

Het DKO wordt ingedeeld in vier artistieke 'domeinen' met daarbinnen

- 'studierichtingen' (tot nog toe werd de term 'studierichting' gebruikt voor wat voortaan een 'domein' heet)

en

- opleidingen (de domeinoverschrijdende initiatieopleiding; een graad van een langlopende studierichting, ingevuld (waar van toepassing) met een optie en/of een bepaald instrument; of een kortlopende studierichting).

Hoofdstuk II. Opdracht en finaliteit van het deeltijds kunstonderwijs

Aan de maatschappelijke opdracht van het DKO verandert niets: het DKO voorziet zowel in een vooropleiding naar het hoger kunstonderwijs als in opleidingen voor de amateurbeoefenaar. Het DKO richt zich zowel tot actieve kunstbeoefenaars als geïnteresseerden in cultuurbeleving en -reflectie.

De nieuwe opleidingenstructuur maakt een onderscheid tussen langlopende kwalificerende studierichtingen en kortlopende studierichtingen. De langlopende omvatten vier graden met verschillende leerjaren en leiden tot een **bewijs van beroepskwalificatie** na de vierde graad (de eerste, tweede en derde graad leiden tot een **bewijs van competenties**). Het decreet voorziet niet in afzonderlijke leertrajecten voor wie zich voorbereidt op het hoger kunstonderwijs, maar wel in de mogelijkheid om via **specifieke eindtermen** op die leerbehoefte in te spelen. Leerlingen die met een individueel aangepast curriculum een graad van een langdurende studierichting hebben gevolgd, krijgen een **leerbewijs** (dat de verworven basiscompetenties vermeldt). Het schoolbestuur stelt er zelf een set einddoelen voor samen: een relevante selectie uit de einddoelen van de studierichtingen in het

desbetreffende domein. Ook voor de kortlopende studierichtingen, die twee of drie leerjaren duren en niet zijn ingebed in een bepaalde graad, verwerven leerlingen een **leerbewijs**.

Einddoelen (per opleiding) zullen de minimumleerplannen vervangen. Die einddoelen moeten dan wel concreet, via leerplannen, worden vertaald naar de artistiek-pedagogische aanpak van de besturen.

Naast het curriculumaanbod kunnen academies leeractiviteiten op maat organiseren (voor leerlingen en afgestudeerden): terugkommomenten, masterclasses, meerdaagse workshops, lezingenreeksen...

Academies kunnen op vrijwillige basis ook samenwerkingsverbanden aangaan met scholen voor kleuter- en leerplichtonderwijs.

Naar analogie met het volwassenenonderwijs voorziet de opdracht expliciet in **leerloopbaanbegeleiding**.

Hoofdstuk III. Structuur van het deeltijds kunstonderwijs

De inhoudelijke indeling in artistieke **domeinen** is vergelijkbaar met de huidige indeling in studierichtingen: Beeldende en audiovisuele kunsten, Muziek, Woordkunst-drama en Dans.

Elk domein heeft vier 4 niveautrappen of graden:

- 1^e graad: initiatie voor kinderen vanaf 6 jaar (bedoeld voor zes-/zevenjarigen, maar leerlingen kunnen er tot hun elfde terecht; kan ook domeinoverschrijdend worden georganiseerd);
- 2^e graad: beginnersniveau voor leerlingen vanaf 8 jaar;
- 3^e graad: semi-gevorderdenniveau;
- 4^e graad: gevorderdenniveau.

Leerlingen zonder voorkennis starten op een beginnersniveau; maar voor het overige starten leerlingen in principe op hun competentieniveau. Voor Beeldende en audiovisuele kunsten wordt daarop een uitzondering gemaakt en is de leeftijd bepalend voor de graad waarin de leerling instroomt.

In elk domein kan ook een specialisatiegraad (zoals nu al bestaat voor beeldende kunsten) worden georganiseerd als kortlopende studierichting. Het is de academie die, op basis van haar eigen selectiecriteria, bepaalt hoeveel leerlingen zij toelaat tot de specialisatiegraad.

In de kortlopende studierichtingen kunnen leerlingen zonder voorkennis instromen. Een academie kan wel bijkomende leeftijdsvoorwaarden opleggen.

In dit korte bestek kunnen we niet verder ingaan op de structuur (en de mogelijke trajectvarianten) binnen elk domein. De directies van onze academies worden nog bijkomend geïnformeerd.

Net als vandaag volgen leerlingen in een opleiding een geheel van vakken. De overheid legt geen verplichte vakkencombinaties en minimumlessenroosters vast: de academies kiezen zelf welke vakken de beste bijdrage leveren tot het bereiken van de einddoelen. De Vlaamse regering zal wel voorzien in een lijst met mogelijke vakken per studierichting en graad: het vak blijft immers het ankerpunt in de personeelsregelgeving (bekwaamheidsbewijzen, statuut, TBS-OB,...).

Hoofdstuk IV. Leerlingen in het deeltijds kunstonderwijs

Aan de bedragen van het inschrijvingsgeld en de categorieën die een verlaagd inschrijvingsgeld betalen, verandert het decreet niets.

Een leerling schrijft zich enkel in voor de opleiding die hij wil volgen. Een leerling kan dus niet verplicht worden opleidingen te combineren. Een adequate omkadering van herinstromers moet vermijden dat academies nog langer leerlingen verplichten bijkomende opleidingen te volgen.

Het schoolbestuur kan zelf bepalen wanneer het de inschrijfperiode laat starten, ten vroegste vanaf de eerste schooldag van maart. De inschrijvingsperiode loopt tot 30 september.

Het decreet legt de beslissing om vrije leerlingen toe te laten in handen van de academie. Vrije leerlingen tellen niet mee voor de berekening van de omkadering en het behalen van de schoolbevolkingsnormen. Vrije leerlingen (leerlingen die in een domein meer dan één optie of instrument volgen) tellen maar één keer mee in de omkaderingsberekening. Het volgen van een bijkomende optie of een bijkomend instrument kan worden geweigerd.

Leerlingen met een beperking die binnen het gemeenschappelijk curriculum te weinig leerwinst kunnen boeken, hebben recht op een individueel aangepast curriculum. Het gaat om jongeren met een verslag buitengewoon onderwijs of jongeren en volwassenen die erkend zijn als persoon met een handicap (houders van het VAPH-atteest of attesten van RIZIV, FOD sociale zekerheid...). Ook leerlingen met een individueel aangepast curriculum doorlopen de verschillende graden en leerjaren: het uitgestippelde leertraject moet ertoe leiden dat de leerling vorderingen maakt. Voor leerlingen met een gemotiveerd verslag, die in het leerplichtonderwijs het gemeenschappelijke curriculum volgen met aanpassingen, kan de academie afwijken van de bepalingen over evaluatie en studieomvang. In tegenstelling tot leerlingen met een individueel aangepast curriculum bereiken deze leerlingen in het deeltijds kunstonderwijs wel de einddoelen en kunnen zij een bewijs van competenties of van beroepsbekwaamheid behalen.

Leerlingen kunnen hun opleiding in meer academies tegelijkertijd volgen. Voor het behalen van de normen tellen zij dan mee in elke academie waar ze zijn ingeschreven.

‘Overzitten’¹ kan éénmaal per graad in de langlopende studierichtingen, één keer in een kortlopende studierichting.

Academies bepalen autonoom hoe zij de leerlingen evalueren.

Hoofdstuk V. Personeels- en werkingsmiddelen

Aan de voorwaarden waaronder leerlingen meetellen voor de omkadering, verandert globaal genomen niets. De omkadering wordt toegekend als een globaal pakket dat de academie vrij kan aanwenden. Leerlingen met vrijstelling voor een of meer vakken op grond van elders (al dan niet in een academie) verworven competenties genereren minder omkadering. Tot nog toe gebeurde dat via een aanwendingspercentage; voortaan door middel van een wegingsfactor (0,85 in het domein Beeldende en audiovisuele kunsten; 0,70 in de overige domeinen). In de praktijk zou dat op hetzelfde moeten neerkomen. Nieuw is een wegingsfactor (0,50) voor overzittende leerlingen in de vierde graad: daarmee wil de overheid het oneigenlijke gebruik van ‘overzitten’ tegengaan: de specialisatiegraad moet dat oneigenlijke overzitten ‘vervangen’. Ook leerlingen die overzitten in een kortdurende studierichting, tellen maar voor de helft mee.

De grootte van de enveloppe voor de specialisatiegraad hangt af van het aantal leerlingen dat er zit, maar blijft beperkt tot 20% van het aantal leerlingen in de vierde graad op de teldag (1 februari van het voorgaande schooljaar, voor academies in oprichting: 1 oktober van het lopende schooljaar).

Het huidige veelvoud van Brusselvoordelen wordt door één wegingsfactor (1,4) vervangen. De wegingsfactor wordt toegepast op alle graden in Muziek, Woordkunst-drama en Dans en op de 1e, 2e en 3e graad Beeldende en audiovisuele kunsten in de vestigingsplaatsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Voor academies waarvoor de nieuwe Brusselse wegingsfactor verlies in omkadering betekent, wordt de oude berekening behouden tot ze ‘bijgebeend’ zijn.

Er is ook een wegingsfactor (1,05) voor vestigingsplaatsen in dunbevolkte gemeenten (<200 inwoners per km²). Die wegingsfactor is van toepassing op de academie in Voeren.

Voor de berekening van de omkadering aan onderwyzend personeel worden de opleidingen ingedeeld in structuuronderdelen. Elk structuuronderdeel heeft een omkaderingscoëfficiënt, gebaseerd op de optimale groeps grootte en de studieomvang.

Structuuronderdelen zijn:

- alle langlopende studierichtingen samen van een bepaalde graad binnen één domein;
- elke kortlopende studierichting.

¹ Het decreet heeft het in dit kader over ‘verlengde trajecten’. We gebruiken de term ‘overzitten’ om verwarring te vermijden: in een aantal gevallen zijn naast het ‘standaard’traject van een opleiding, ook versnelde trajecten mogelijk; met globaal genomen voor de hele duur van de opleiding een zelfde volume aan lestijden als het ‘standaard’traject.

De aanwendingscoëfficiënten, een besparing uit het verleden, verdwijnen als zodanig, maar zijn wel verrekend in de omkaderingscoëfficiënten!!! De Vlaamse regering wordt bovendien gemachtigd daarbovenop nieuwe aanwendingscoëfficiënten in te voeren (mocht zij daar aanvechting voor voelen). Bovendien wordt er, als kostenbeheersingsmaatregel, een solidariteitsmechanisme (sic) ingebouwd: van de globaal over Vlaanderen te verdelen omkaderingspot (berekend op basis van het aantal leerlingen op de teldag in het DKO) worden de middelen die de leerlingen in een structuuronderdeel-in-programmatie genereren, weer afgetrokken (afzonderlijk voor Beeldende en audiovisuele kunsten enerzijds en voor Muziek, Woordkunst-drama en Dans anderzijds). Het verschil is de pot die effectief wordt verdeeld: wat dus betekent dat de leerlingen die les volgen in een structuuronderdeel-in-programmatie, voor de duur van die programmatie, gefinancierd/gesubsidieerd worden door de sector zelf.

De aanwending van de omkadering is vrij, met dien verstande dat lestijden podiumkunsten (Muziek, Woordkunst-drama en Dans) niet verschoven kunnen worden naar Beeldende en audiovisuele kunsten of omgekeerd (een lestijd in de podiumkunsten duurt 60 minuten; in Beeldende en audiovisuele kunsten 50 minuten), dat lestijden van de eerste, tweede en derde graad niet kunnen worden ingezet in vierde graad (omgekeerd kan wel) en dat de lestijden voor de domeinoverschrijdende initiatie alleen dáár kunnen worden ingezet.

De lestijden beleidsondersteuning voor Kunstacademies (die zowel het domein Beeldende en audiovisuele kunsten als het domein Muziek en het domein Woordkunst-drama of Dans organiseren) blijven behouden. De bijkomende lestijden voor beleidscoördinatie als incentive voor tijdelijk projecten intergemeentelijke of regionale samenwerking verdwijnen, maar wie er al gebruik van maakte, kan ze, onder voorwaarden, behouden. Het GO!-project Regionale Samenwerking Zuid-Limburg kan op die manier zijn 10 extra-lestijden behouden.

De bestaande regeling voor de omkadering van het ondersteunend personeel blijft behouden: per 1.000 leerlingen heeft een academie recht op een voltijdse betrekking.

Net als voorheen bestaan de werkingsmiddelen voor de academies van het GO! uit een vaste dotatie: het geïndexeerde bedrag dat in het schooljaar 2017-18 werd uitgekeerd (€ 1.729.877). De verdeling over de scholengroepen gebeurt op aangeven van GO!-centraal.

Hoofdstuk VI. Inschrijvingsgeld en bijdrageregeling

Het decreet neemt de tariefstructuur over die nu al van toepassing is. De nieuwe basisbedragen stemmen overeen met de geïndexeerde bedragen van het huidige schooljaar. Een leerling betaalt één keer het inschrijvingsgeld per domein, ongeacht het aantal opleidingen, opties of muziekinstrumenten, dat hij in dat domein volgt. Een leerling is maar één keer financierbaar per domein.

Een leerling die op het moment van zijn inschrijving voldoet aan de voorwaarden voor verminderd inschrijvingsgeld, voldoet ook bij de start van het schooljaar; anderzijds kan een leerling, ongeacht het moment waarop hij zich inschrijft, nog tot eind september aantonen dat hij alsnog aan de voorwaarden voldoet.

Het decreet vermindert de geldstromen tussen de Vlaamse overheid en de academies: uiterlijk op 15 november betalen de academies een 'voorschot' op de inschrijvingsgelden die ze moeten doorstorten. Dat voorschot bedraagt 95% van het bedrag van de inschrijvingsgelden van het jaar voordien. Uiterlijk op 15 april wordt dan afgerekend op basis van de reële inschrijvingen voor het lopende jaar.

Schoolbesturen kunnen bijkomende bijdragen vragen aan de leerlingen, maar die moeten billijk zijn en mogen de participatiekansen van leerlingen niet in het gedrang brengen. Auteurs- of reprografierechten en cursusmateriaal kunnen alleen tegen kostprijs worden aangerekend. Alle bijkomende kosten moeten de leerling vóór zijn inschrijving worden meegedeeld.

Aan vrije leerlingen en deelnemers aan leeractiviteiten op maat kan de academie een bijdrage vragen, die ze niet hoeft door te storten. Het schoolbestuur bepaalt vrij de hoogte van die bijdrage, maar het bedrag mag niet hoger liggen dan wat van een regelmatige leerling wordt gevraagd.

Hoofstuk VII. Erkenning, financiering en subsidiëeringsvoorwaarden van academies

We gaan niet in op de programmatieregels voor academies en domeinen, wel op de regels voor programmatie van structuuronderdelen (een kortlopende studierichting, alle langlopende studierichtingen samen van een bepaalde graad binnen één domein, de domeinoverschrijdende initiatieopleiding; Beeldende en audiovisuele kunsten voor volwassenen in de derde graad).

In tegenstelling tot de huidige regelgeving is het schoolbestuur niet langer verplicht om een bepaald aanbod, bijvoorbeeld hogere graden, te beperken tot de hoofdvestigingsplaats en kan het ook in een vestigingsplaats een aanbod organiseren dat niet voorkomt in de hoofdvestigingsplaats: de hoofdvestigingsplaats levert enkel het postadres van de academie.

Een academie kan binnen een domein waarmee ze eerder al is gestart, een structuuronderdeel oprichten of een structuuronderdeel dat ze al organiseert, uitbreiden naar een nieuwe vestigingsplaats. Ze moet dan wel op 1 februari van het schooljaar voordien de rationalisatienormen halen voor alle domeinen en structuuronderdelen die ze al organiseert. De vestigingsplaats moet op voldoende afstand gelegen zijn van een vestigingsplaats van een andere academie waar het structuuronderdelen georganiseerd wordt. Een academie moet gedurende de hele programmatiefase op 1 oktober voldoen aan de programmattienormen voor structuuronderdeel. Is dat twee jaar na mekaar niet het geval, dan wordt ze in dat tweede jaar niet langer gefinancierd. De oprichting van een structuuronderdeel gebeurt leerjaar na leerjaar (in de eerste graad kunnen beide leerjaren wel tegelijk worden opgericht).

Een academie kan in een domein waarvan ze eerder al met de vierde graad is gestart, een specialisatiegraad oprichten, als ze op 1 februari van het schooljaar voordien de rationalisatienormen haalt voor alle domeinen en structuuronderdelen die ze al organiseert. Ook hier geldt dat de vestigingsplaats op voldoende afstand gelegen moet zijn van een

vestigingsplaats van een andere academie waar hetzelfde structuuronderdeel georganiseerd wordt.

Er gelden aparte programmatie- en rationalisatienormen voor vestigingsplaatsen in Brussel en dunbevolkte gemeenten. Voor de academie in Voeren en voor de specialisatiegraden gelden geen rationalisatienormen.

Een academie kan alleen opties en muziekinstrumenten organiseren waarvoor ze onderwijsbevoegdheid heeft verkregen. Ook schoolbesturen die structuuronderdelen overgeheveld krijgen van een ander schoolbestuur en voor clusters van opties of muziekinstrumenten in dat betrokken structuuronderdeel geen onderwijsbevoegdheid hebben, moeten daarvoor onderwijsbevoegdheid aanvragen.

Een academie die het domein Beeldende en audiovisuele kunsten organiseert zonder de eerste, tweede en derde graad (zoals het IKA Mechelen) kan, zonder een programmatieaanvraag te moeten doen, het structuuronderdeel derde graad voor volwassenen organiseren. Het structuuronderdeel moet wel voldoen aan de rationalisatienorm.

Een academie die gedurende twee opeenvolgende schooljaren niets heeft georganiseerd binnen een cluster (c.q. unieke optie of uniek instrument), verliest de onderwijsbevoegdheid voor die cluster (c.q. unieke optie of uniek instrument).

Een academie of vestigingsplaats kan definitief van adres wijzigen: alle leerlingen verhuizen dan op hetzelfde moment naar het nieuwe adres. Het gaat hier niet om een programmatie, maar de afstandsregels (zie hoger) moeten wél worden gerespecteerd.

De verhuis van een deel van de leerlingen naar de nieuwe locatie, is de oprichting van een vestigingsplaats, en dus wél een programmatie. De Vlaamse Regering kan wel, wegens uitzonderlijke redenen van tijdelijke aard, toelating geven om leerlingen tijdelijk onder te brengen in gebouwen buiten de bestaande vestigingsplaats. Zo'n verhuis heeft geen invloed op de toepassing van de programmatie- en rationalisatienormen.

Hoofdstuk VIII. Lokale samenwerkingsinitiatieven tussen academies en scholen voor basisonderwijs, secundair onderwijs of hoger onderwijs

Vanaf het schooljaar 2019-20 kunnen lokale samenwerkingsinitiatieven georganiseerd worden tussen academies en scholen voor basisonderwijs, secundair of hoger onderwijs om het cultureel bewustzijn en de culturele expressie van de leerlingen of studenten te versterken, om tussen leerkrachten *een duurzaam delend netwerk* tot stand te brengen voor het organiseren van culturele leeractiviteiten of om het toeleiden van leerlingen basis- of secundair onderwijs naar het deeltijds kunstonderwijs te bevorderen (met name leerlingen die voldoen aan gelijkheidsindicatoren).

De middelen die de overheid, globaal voor heel Vlaanderen, daarvoor vastlegt, volgen een groeipad.

Hoofdstuk IX. Zorgvuldig bestuur

Dit hoofdstuk regelt hoe een academie moet omgaan met politieke propaganda, oneerlijke concurrentie en handelspraktijken en bepaalt de voorwaarden waaraan het reclame- en sponsoringsbeleid van academies moet voldoen.

Die regels zijn dezelfde als voor het leerlichtonderwijs.

Hoofdstuk X. Overgangs-, opheffings-, wijzigings- en ingangsbepalingen

Leerlingen die in het schooljaar 2017-18 in een academie ingeschreven zijn en zich opnieuw inschrijven voor het schooljaar 2018-19 (hoe hoeft niet in dezelfde academie), worden ingeschreven in het domein, de graad, het leerjaar en de opleiding die in de nieuwe structuur overeenkomen met de opleiding in de graad en de studierichting in de structuur van vóór 1 september 2018:

- in het volgende leerjaar, als ze geslaagd waren;
- in 'hetzelfde' leerjaar, als ze 'overzitten'.

Tijdens het eerste schooljaar van inwerkingtreding (2018-19) krijgen de academies nog de omkadering op basis van de 'oude' (huidige) regelgeving. Omdat de omkadering van bepaalde structuuronderdelen op basis van de nieuwe berekeningswijze zal dalen, voorziet het decreet in een sociale maatregel gedurende de schooljaren 2019-20, 2020-21 en 2021-22. De omkadering berekend op basis van de nieuwe parameters, omkaderingscoëfficiënten en wegingsfactoren wordt daarvoor per academie in 2019-20 vergeleken met de oude omkaderingberekening. Ligt ze lager, dan wordt er alsnog een stuk gecompenseerd. Die compensatie wordt elk jaar een stuk kleiner.

Schoolbesturen kunnen zonder programmatie de nieuwe eerste graden (Woordkunst-drama, Muziek, de domeinoverschrijdende initiatieopleiding) organiseren in alle vestigingsplaatsen waar ze op 31 augustus 2018 (binnen het domein) al een lagere graad organiseerden. Schoolbesturen kunnen zonder programmatie de kortlopende studierichtingen organiseren in alle vestigingsplaatsen waar ze op 31 augustus 2018 (binnen het domein) een hogere graad organiseerden. Schoolbesturen die het domein Beeldende en audiovisuele kunsten organiseren zonder de eerste, tweede en derde graad, kunnen zonder programmatie het structuuronderdeel derde graad voor (uitsluitend) volwassenen organiseren. Er moet uiteraard telkens voldaan worden aan de rationalisatienormen.

De programmaties die vóór 1 september 2018 werden toegestaan (in afwijking op de programmatiestop die gold in afwachting van het nieuwe decreet), kunnen voort worden uitgebouwd binnen de voorwaarden van de afwijking.

Het **GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap** gaat niet akkoord met het voorontwerp, omdat de overheid pertinent geen invulling geeft aan wat principieel de eigenheid is van het gefinancierd onderwijs.

Het GO! apprecieert wel dat nu ook het DKO een niveaudecreet krijgt. Het onderschrijft er ook de principes van. Maar er is niet voldaan aan een aantal basisvoorwaarden.

Zo zal het vernieuwde DKO van start gaan zonder zicht op de einddoelen voor de vierde graad en is er een structurele onderfinanciering, zeker in het licht van de bijkomende inhoudelijke én administratieve opdrachten voor de academies:

- in de memorie van toelichting erkent de overheid dat de academies al sedert 1992-93, onder druk van een besparingsronde, niet de omkadering krijgen waarop ze recht hebben. Die 'besparing' (via een toepassingspercentage) wordt nu structureel ingeschreven (en meteen onzichtbaar gemaakt) door ze te verrekenen in de omkaderingscoëfficiënten. Tegelijk krijgt de Vlaamse regering de machtiging om bovenop die ingekorte omkadering nieuwe toepassingspercentages vast te leggen;
- de omkadering die nodig is voor de nieuwe structuuronderdelen wordt gecompenseerd door elders de groepsgrootte te verhogen;
- er wordt niet voorzien in infrastructuurmiddelen, er zijn (met uitzondering voor de kunstacademies) ook geen middelen voor beleidsfuncties;
- de sector krijgt nu weliswaar de mogelijkheid nieuwe structuuronderdelen te programmeren – in een aantal gevallen zal dat ook nodig zijn om de doelstellingen van de overheid ten volle te realiseren (opvullen van blinde vlekken in het landschap; het organiseren van een initiatiegraad...), na een programmatiestop bovendien sedert 2011! – maar hij draait, via het solidariteitsmechanisme, zelf op voor de financiering ervan.

Niet elk net heeft evenveel (overheids)middelen om programmaties te prefinancieren. De kans is dus reëel dat de eigen academies van de Vlaamse Gemeenschap (die het moeten doen met (enkel) de middelen die de Vlaamse Overheid rechtstreeks ter beschikking stelt), systematisch de programmaties van de gesubsidieerde sector mee financieren. Het GO! verwijst in dat verband naar het unaniem VLOR-advies over de financiering van de academies.

De overheid erkent overigens dat ze op dit moment zelf de gevolgen van zo'n solidariteitsmechanisme op het programmatiebeleid van de academies, per net, niet kan inschatten. Ze engageert er zich wél toe de effecten jaar na jaar te monitoren.

Wat het GO! betreft, kan het solidariteitsprincipe bij programmaties alvast ook geen precedent zijn bij een hertekening van andere onderwijsniveaus of -vormen;

- ook de administratieve last verzwart (mogelijkheid het inschrijvingsgeld in schijven te betalen, meldingsplicht bij weigering van inschrijving, motiveringsplicht bij het niet-slagen van een leerling, leerlingenvolgsysteem...). Qua omkadering staat daar nochtans niets tegenover.

De overheid gaat er kennelijk van uit dat de schoolbesturen zelf mee een deel van de financiering dragen. We citeren letterlijk enkele markante passages, op diverse plaatsen, in de conceptnota die de krachtlijnen schetst van het nieuwe decreet:

“Het deeltijds kunstonderwijs wordt voor het overgrote deel gefinancierd met publieke middelen, Vlaamse maar ook lokale.”

“Het mag dan ook niet verwonderen dat lokale besturen kunstonderwijs belangrijk vinden en in vele gevallen al sinds jaar en dag grote inspanningen leveren om het financieel en op andere manieren te ondersteunen.”

“Schoolbesturen die de opleidingen met eigen middelen willen (blijven) organiseren, kunnen dat uiteraard blijven doen. Het niveaudecreet zal zo ontworpen worden dat deze opleidingen n een later stadium nog ingepast kunnen worden in de opleidingsstructuur.”

“Bovendien kunnen lokale besturen korter op de bal spelen: ze kunnen opportuniteiten op vlak van infrastructuur beter benutten (bijvoorbeeld multifunctionele infrastructuur) of inspelen op wijzigingen in de leerlingenstromen (gewijzigde instroom en uitstroom van leerlingen in specifieke opleidingen, leeftijdscategorieën, doelgroepen, ... ten gevolge van verschillende factoren of bijvoorbeeld de bouw van een nieuwe wijk met vele jonge gezinnen).”

“Kenmerkend voor het DKO is de belangrijke rol van lokale besturen. Steden en gemeenten zijn in 91% van de gevallen het schoolbestuur van de academie en de meeste van hen investeren ook extra middelen (o.a. voor infrastructuur) en personeel in het DKO, bovenop de middelen die de Vlaamse Gemeenschap toekent.”

De overheid lijkt er aan voorbij te gaan dat het GO! zijn middelen alleen van de Vlaamse overheid krijgt. Als er wordt van uitgegaan dat schoolbesturen bijpassen of prefinancieren, moet de overheid voor het GO! dan ook in bijkomende middelen voorzien.

Het is algemeen aanvaard en het wordt dus ook door de overheid erkend dat het GO! zijn academies niet zelfbedruipend kan organiseren. Als het gefinancierd onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap heeft het GO! enkel dotaties vanuit de Vlaamse overheid. Het GO! rest dan twee opties: ofwel moeten de GO!-academies het tóch doen met de middelen die hun door de overheid ter beschikking worden gesteld – en worden zij de facto afgebouwd – ofwel moet het GO! middelen die gegenereerd worden door, en bestemd zijn voor, andere onderwijsniveaus en -vormen (deels) besteden aan zijn instellingen voor DKO.

Geen van beide opties is aanvaardbaar, rekening houdend met de grondwettelijke opdracht die het GO! via het Bijzonder Decreet van 14 juli 1998 kreeg toegewezen.

Het is in dat verband schrijnend dat het – forfaitaire – bedrag voor de werkingsmiddelen in het GO!, ondanks de forse leerlingengroei van de laatste jaren, ook voor de toekomst bevroren blijft. Het GO! meent nochtans dat het er had moeten mogen op rekenen dat het bedrag, minstens voor de toekomst, mee zou kunnen evolueren met de leerlingencijfers.

Anders dan in de andere onderwijsniveaus, zullen programmatiedossiers niét door de VIOR worden geadviseerd. Om te programmeren volstaat het de schoolbevolkingsnormen te halen en de minimale afstand te respecteren tot een vestigingsplaats van een andere academie. Zeker in een landschap waar de hele sector financieel mee instaat voor elke programmatie in een academie, wáár ook in Vlaanderen, is dat niet logisch. Het GO! ziet ook niet in hoe het strikt hanteren van afstandsnormen te verzoenen valt met de vrije keuze, die het GO!, in voorkomend geval, moet kunnen garanderen – zoals de Grondwet bepaalt.

Het GO! betreurt dat de overheid vooralsnog niet is ingegaan op de vraag van de VLOR het DKO te betrekken in het tweedekansonderwijs: in combinatie met een opleiding Aanvullende Algemene Vorming uit het studiegebied Aanvullende Algemene Vorming in het volwassenenonderwijs zou een bewijs van beroepsbekwaamheid in het DKO moeten kunnen leiden tot het diploma secundair onderwijs.